

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО**

**Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@mts.rs**

**Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Сектор за рурални развој
www.psss.rs**

**АКТУЕЛНИ САВЕТИ ИЗ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ
Билтен бр. 12**

Ваљево, 15.12.2015. година

Тираж:
350 примерака

Садржај

СТАЊЕ УСЕВА ОЗИМЕ СЕТВЕ НА ПОДРУЧЈУ КОЛУБАРСКОГ ОКРУГА.....	1
НЕГА ОЗИМИХ СТРНИХ ЖИТА У ЗИМСКОМ ПЕРИОДУ.....	2
ИЗВЕШТАЈ О РОДУ ВОЋА У 2015. ГОДИНИ.....	3
ИПАРД ФОНДОВИ – УСЛОВИ КОНКУРИСАЊА.....	4

СТАЊЕ УСЕВА ОЗИМЕ СЕТВЕ НА ПОДРУЧЈУ КОЛУБАРСКОГ ОКРУГА

На подручју Колубарског округа током јесени засејано је око 13.500 ха пшенице, 87 ха ражи, 2.370 ха озимог јечма, 470 ха овса, 1.400 ха тритикалеа. Неповољне временске прилике током оптималног рока за сетву довеле су до ситуације да је већи део планираних површина засејан ван оптималног рока, односно да је озима сетва ове године каснила.

Након сетве уочен је недостатак влаге у земљишту па су засејани усеви споро и неуједначено клијали и ницали. Уследиле су падавине (било је и снежних), па се ситуација на терену знатно поправила. Уследило је ницање и развој усева па је ситуација на терену тренутно веома разнолика.

У зависности од времена сетве, усеви се налазе у фази ницања до бокорења, односно 2-3 листа. Може се рећи да је то оптимална фаза развоја усева стрних жита за појаву и издржавање ниских температура које ће

уследити у предстојећем зимском периоду. Оно што свакако не би било добро, то је појава такозваних голомразица, ниских температура без формирања снежног покривача што би довело до оштећења нарочито на слабије развијеним усевима касно посејаним.

Ове године је забележено нешто веће интересовање пољопривредних произвођача за сетву стрних жита што се објашњава чињеницом да су последњих пар година временске прилике биле више наклоњене развоју стрних жита. Такође и чињеница да жетвом у јуну стрна жита избегну последице суше која наступи током јула и августа месеца и знатно смањи принос и квалитет кукуруза и других биљака касније вегетације. Сетвом стрних жита пољопривредни произвођачи обезбеђују одређене количине квалитетних, а сигурних хранива.

дипл.инг Снежана Стојковић-Јевтић

НЕГА ОЗИМИХ СТРНИХ ЖИТА У ЗИМСКОМ ПЕРИОДУ

После клијања, ницања и развоја током јесени, усеви стрних жита улазе у зиму током које су изложени штетном утицају разних непогода (ниским температурама, воде, снега, измрзавању, труљењу, чупању, угушавању итд)

Зато се примењују мере неге усева како би се спречиле или бар ублажиле последице ових зимских појава. Да би се спречило подлубљивање треба извршити обраду земљишта и сетву благовремено. У циљу спречавања чупања младих биљака препоручује се ваљање земљишта пре сетве, благовремена и дубља сетва а потом и ваљање усева у пролеће. Да би се спречило угушавање биљака (услед сувишне воде, дебелог снежног покривача који је пао на незалеђено земљиште, ледене коре) потребно је извршити ваљање снега глатким ваљцима у време када се снег не лепи за ваљак. Испод збијеног снега земљиште се брзо замрзава па биљке

обустављају интензивно дисање и тако избегавају угушавање. За спречавање угушавања услед сувишне воде треба предузети мере које омогућавају брзо отицање сувишне воде :копање канала, повлачење бразда за оцеђивање сувишне воде.

Борба са леденом кором зависи од тога да ли је ледена кора висећа или лежећа. Висећа ледена кора се уништава ваљањем тешким звездастим ваљцима или преласком трактора гусеничара на сваких 10-15 м. Ако на лежећу ледену кору падне дебео снежни покривач ледена кора брзо ишчезава не причињавајући штете усеву. Треба знати да се у борби са лежећом кором не смеју употребити ваљци и трактори услед знатних штета које ове машине могу причинити већ се за убрзавање топлења ледене коре користе разна средства :тресет, згорели стајњак, компост и др. Тамна маса компоста, тресета и др. у количини 1 т / ха у виду танког слоја,

добро упија топле сунчеве зраке, брзо се загрева и убрзава топљење леда.

Измрзавање се јавља као последица дејства јаког мрза у случајевима када усев није покривен снежним покривачем. Ова појава нарочито је честа у крајевима са мало снега у току зиме при голомразици на – 15 степени Ц и нижим температурама. Осетљивост озимих усева на измрзавање зависи од сорте, дубине

лежања чвора бокорења, дувања ветрова за време голомразице и др фактора. За избегавање штета од измрзавања примењују се неке од следећих мера неге: гајење отпорних сората на измрзавање, ђубрење, а посебно ђубрење фосфорним ђубривима, затим благовремена сетва као и сетва на препоручену дубину.

дипл. инг. Снежана Стојковић-Јевтић

ИЗВЕШТАЈ О РОДУ ВОЋА У 2015. ГОДИНИ

Ова година спада у солидне воћарске године не толико по приносу колико по угавном, доброј цени која је остварена по килограму рода.

Почетак бербе најранијег воћа, јагоде и трешње, протекао је у борби за очување квалитета због кишног периода и јако се одразио и на куповину као и на цену овог воћа која није била стимулативна и кретала се око 50 дин. код јагоде и 70 ди. код трешње.

Са почетком бербе малине време се стабилизовало и целу бербу је пратило углавном лепо време, квалитет плодова је био добар а цена је расла како се берба ближила крају и кретала се до 230 дин/кг, док је код ремонтантних сорти малине достигала и 250 дин/кг. и берба је трајала до 20 новембра. Овако добра цена подстакла је произвођаче да масовно подижу нове површине под овом културом и мислимо, да је ове јесени подигнуто и до 1/3 укупних површина које поседујемо под малињацима.

Купина је остварила добар принос а и цена је била добра. По први пут се плаћао квалитет које остварују сорте Лох нес, Трипл крау и Торн фри. Оне су оствариле цену од 140 до 150 дин/кг., док

је сорта Чачанска бестрна остваривала 100 до 110 дин/кг.

Код шљиве смо имали просечан род и изузетно добар квалитет. Цена овог воћа је била одлична, и ове године достигла је рекордних 35 дин. код сорте Стенли која је намењена за сушење, а 25 дин/кг. код сорте Чачанска родна намењену за ракију и сечење. Једино је релативно лошу цену од 25 дин/кг. имала стона сорта Чачанска лепотица, која је због поремећаја на тржишту Русије слабо тражена па је углавном отишла за сушење и сечење.

Род аутохтоних сорти јабука и крушака је изнад просека и трешена јабука се купује по цени од 6 – 8 динара, што је врло ниска цена и произвођачи је углавном и не сакупљају, док је плантажна јабука остваривала добру цену, због мањег рода и санкција ЕУ Русији, тако да је јабука прве класе остваривала цену и до 70 дин/кг. Код плантажне крушке је остварен јако лош род због лоше оплодње и болести, док је дуња родила рекордно и остварена цена од 35 до 50 дин/кг. је потпуно задовољила наше воћаре.

Ову годину ће произвођачи ораха и леске памтити као изванредну, јер је

остварен врхунски род а цена од 800 до 1200 дин/кг. за орах и 1200 до 2000 дин/кг. за лешник је изазвало праву навалу произвођаћа који су спремни да подигну нове засаде овог језграстог воћа. Сви прави виноградари ће 2015. годину помињати као једну од најбољих јер је остварен одличан род са врхунским квалитетом грозђа и вина. Укупан садржај шећера је достигао код појединих сорти и 28 %.

Временске прилике које су пратиле цветање и бербу у 2015 године, су углавном, биле добре, па је и род био добар као и квалитет воћа. Надамо се да ће се наставити са тендецијом веће

потражње за воћем и да ће инсистирање на квалитету, од наших воћара направити праве и здраве пољопривреднике који ће моћи да одговоре сутра, веома захтевном тржишту ЕУ.

Сви воћни засади се у овом тренутку налазе у фази зимског мировања, а лепа јесен им је омогућила да имају довољно времена да се добро припреме за зимски период и да ће следећа производна година бити још боља од ове.

дипл.инг. Срђан Станојловић

ИПАРД ФОНДОВИ – УСЛОВИ КОНКУРИСАЊА

Ипард је инструмент и програм мера у области руралног развоја који је део политике ЕУ ради достизања европских стандарда и подизања конкурентности у пољопривреди у земљама које су потписале уговоре о придруживању. Он дефинише мере, критеријуме и финансијске оквире за подршку руралном развоју у складу са политиком и регулативом у ЕУ. По својој структури и дефинисаности јасно је одвојен од националних мера за рурални развој.

Мере Ипард програма:

I фаза-инвестирање у физичку имовину пољоприв.газдинстава:

-инвестирање у прераду и маркетинг пољопр.производа

-диверзификација

пољопривредних газдинстава

-техничка помоћ

II фаза-спровођење локалних стратегија руралног развоја:

- агроеколошке и климатске мере и органска производња.

Финансијски оквир Ипарда предвиђа да су нам у периоду од 2014-2020 на располагању 175 милиона Евра, што уз национално кофинансирање износи близу 230 милиона евра. По пројекту укупна помоћ у инвестицији за корисника може бити од 50-75% од укупне инвестиције, а висина процента учешћа зависи од специфичних услова као што су старост носиоца газдинства, подручје, и др. Средства из овог фонда могу користити сви регистровани пољопривредни произвођачи или групе произвођача, како физичка тако и правна лица, ако испуњавају потребне критеријуме. У случају реализације пројекта газдинство се обавезује да производи у складу са нормама и стандардима ЕУ у оквиру пољопривредне производње који се тичу заштите животне средине и добробити животиња,

а предмет мера мора издржати проверу економске одрживости. За пројекте до 50.000 евра ради се скраћена верзија бизнис плана, док се за пројекте већег износа предвиђен комплетан бизнис план. Минимални повраћај средстава у сектору меса и млека је 15.000 евра, а максималан 1.000.000, у сектору воћа и поврћа је то 10.000 до максималних 700.000 евра. Корисници овог фонда не могу по истом основу подносити захтеве за финансирање из других јавних извора финансирања.

Начин функционисања Ипард програма би се у најкраћим цртама могао свести на следеће кораке: 1. објава конкурса, 2. попуњавање апликационих образаца, 3. Пријем и регистрација захтева, 4. Процес провере захтева, 5. Контрола на лицу места, 6. бодовање и рангирање и 7. доншење одлука, закључивање уговора о коришћењу средстава из Ипард фонда. Само инвестиције настале након потписивања уговора могу да буду плаћене, осим студија изводљивости и других консултантских трошкова везаних за припрему пријаве. Корисник је дужан да у период од 5 година након коначне исплате користи инвестиције у сврху за коју је намењена, без суштинских

измена. Приватљиви су и општи трошкови као што су трошкови: архитекте, инжењери, други консултанци, студије изводљивости; све до износа од 12% укупних трошкова. Услов је и да корисник средстава има искуства и знања у области пољопривреде, то јест да има завршену пољопривредну школу, три године регистровано газдинство или обавезу да ће похађати најмање 50 часова обуке из области за коју конкурише.

Из свега представљеног види се да су могућности финансирања и велике и да постоји реална могућност да одређени број газдинстава активно користи наведене фондове. Мада, треба имати у виду, да због обимне документације, потребних услова за конкурисање и средстава за финансирање, један број пољопривредних произвођача (већином су то мањи произвођачи) неће бити у могућности да започну коришћење ових средстава и за њих су и даље на располагању средства из националног програм аза подршку развоја пољопривреде.

Дипл.инг.Светислав Марковић

У даљем тексту дат је преглед цена живе стоке, житарица, сточне хране, воћа и поврћа за новембар 2015. године (подаци СТПИС-а).

Доминантне цене живе стоке на пијацама у Србији за новембар 2015. године

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА										
			Београд Обреновац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш- Бељин	Пирот	Пожаревац	Смедерев Осиповица	Врање	Зајечар
Бикови	>500kg	SM				230							
Двиске	све тежине	све расе	220		170	150							
Јагњад	све тежине	све расе	300	300	280	290	290	300		300	300	290	270
Јарад	све тежине	све расе		170	180	200	220	190			250	200	
Јунад	350-480kg	све расе								220			
Јунад	>480kg	све расе							220				
Козе	све тежине	све расе			120		150	120				130	
Краве за клање	све тежине	HF											
Краве за клање	све тежине	SM				160			150	150		150	
Крмаче за клање	>130 kg	све расе	120	130	120	110	130				120	130	120
Овца	све тежине	све расе	150	120	130	120	140	130	120	140	170	140	
Прасад	16-25kg	све расе	170	190	190	170	180	180	240	170	180	180	200
Прасад	<=15kg	све расе	190	200	200		170		250	180	200	180	200
Телад	80-160 kg	HF	350	340									
Телад	80-160kg	SM	420			340			360	350		400	
Товљеници	80-120kg	све расе	150	150	160	150	160	160		130	150	160	135
Товљеници	>120 kg	све расе	140	150	130	120				120	130	145	125
Шиљежид	све тежине	све расе	220	220	180	280				230	230		

Доминантне цене житарица и сточне хране у Србији за новембар 2015. године

Производ	Јединица мере	Место продаје	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА										
			Београд Обреновац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш Бељин	Пирот	Пожаревац	Смедерево	Врање	Зајечар
Кукуруз (окруњен, природно сушен)	цак 50 kg	Пијаца	20	22		23	22	20		20		23	
Кукуруз (окруњен, вештачки сушен)	цак 50 kg	Пијаца	20	22			22			20			
Луцерка (сено у балама)	бала 12-25kg	Пијаца					21			15			
Пшеница	цак 50 kg	Пијаца	22	25		25	24	22				25	
Сточни јечам	цак 50kg	Пијаца	26	25		25	27					28	
Сточно брашно	цак 33kg	Пијаца	22				21					21	
Сунцокрет (зрно)	ринфуз	Пијаца											
Кукуруз (окруњен, природно сушен)	ринфуз	Силос											24
Пшеница (нови род)	ринфуз	Силос	19,8										
Пшеница	ринфуз	Силос						18					25
Сојино зрно	цак 50kg												
Сточни јечам	ринфуз	Силос											26
Сунцокрет (зрно)	ринфуз	Силос											
Луцеркино брашно (мин 15% протеина)	цак 25kg	Малопродаја		50			45						
Сојина сачма (44% протеина)	цак 33kg	Малопродаја	75	78	66	61	75		83	80	63		
Сточно брашно	цак 33kg	Малопродаја			20		21		23	25			
Сунцокретова сачма (33% протеина)	цак 33kg	Малопродаја	35	45	36	36	35		40	42			
Луцерка (сено у балама)	бала 12-25 kg	Газдинство		18			21		20	15	18		

Доминантне цене воћа – зелене пијаци у Србији за новембар 2015. године

Производ	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд Каленић	Београд Скарлија	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пожаревац	Смедерево	Врање	Зајечар
Банана (Banana)	150	130	120	120	120	120	110	120	150	120	120	120
Дуња	120	120	100	100		80	80	80	130		40	40
Грожђе-бело(Grapes white- other)	200	200	140	120	120	120	150	120	300	120		70
Грожђе-црно(Grapes black- other)	200	150	140	110	120	120	150	120	150	100		80
Јабука ајдаред (Apples idared)	60	60	60			50	50	60		35	50	35
Јабука Делишес (Applles Delishes R.)	80	60				60	60	50	100	60	50	70
Јабука Делишес (Applles Delishes G.)	80	60	60			60	60	50	100	50	50	50
Јабука Г.Смит (Applles G. Smith)	80	60				60	60	60		40	50	70
Јабука – Јонаголд (Apple Jonagold)	80	60	60			70	50	60	70	50	50	45
Јабука – остала (Apple – other)	80	60	50	60	60	50		40	50	40	50	40
Крушка (Pear)	100	100	70	120	60	80		80	150	80	80	80
Лимун (Lemon)	200	160		270	180	150	130	150	180	140	150	160
Мандарина (Tangerine)	160	120		80	130	120	110	130	130	100	100	120
Орах (Walnut)	800	800	900	600	600	800	600	700	700	600	700	450
Поморанца (Orange)	160	140	150	170	110	130	110	150	150	70	120	120

Доминантне цене поврћа – зелене пијаце у Србији за новембар 2015. године

Производ	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд Каленић	Београд Скадарлија	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пожаревац	Смедереве	Врање	Зајечар
Броколи (Broccoli)	250	200	150			200	200	250	150		200	
Цвекла(Red beet)	80	60	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Карфиол (Cauliflower)	80	80	70	70	50	120	45	70	50	80	80	70
Краставац корнишон (Cucumber for pickles)	150	150	100	150		100	100	80	120	100		90
Краставац салатар (Cucumber for salad)	120	120	100	65	100	60	80	120	80	50	80	
Кромпир (Potato)	70	60	40	40	50	40	50	50	50	45	40	40
Купус (Cabbage)	50	40	30	35	40	30	35	25	40	50	20	25
Лук бели (Garlic)	600	400	400	550	450	500	400	350	400	350	400	150
Лук црни (Onion)	80	60	50	35	50	50	40	50	50	50	50	40
Паприка бабура (Pepper Babura)	150	200	70		100	70			100		70	
Паприка -остала (Pepper other)	200	200	50	50		80	70			70	60	60
Паприка шиља (Pepper Shilja)	120	120	50		70	70		80	100	70	60	
Парадајз (Tomato)	120	120	80	75	80	100	80	70	100	100	70	90
Пасуљ бели(Beans white)	380	300	280	270	260	280	260	300	300	270	220	210
Празилук (Leek)	80	100	100			100	90	80	100	70	150	
Спанаћ (Spinach)	80	80	100	110		130	90	120	150	100	80	
Тиквице(Zucchini)	200	150	160	110	150	90	150	80	150		70	
Зелена салата – комад (Lettuce – piece)	500	60		50		30	40	30	30	50	40	
Шаргарепа (Carrot)	80	70	50	50	60	70	60	60	50	60	50	70

Поштовани пољопривредни произвођачи,

Уколико желите да купите одређене пољопривредне производе (воће, поврће, житарице или живу стоку) посетите сајт Агропонуа или нам се обратите ако желите нешто да огласите да продајете или купујете.

